

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

Правові горизонти

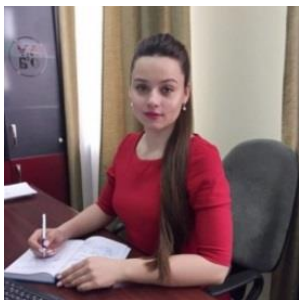
Legal horizons

ВИПУСК 22 (35)

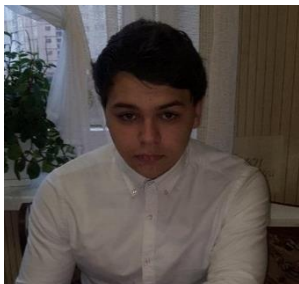
Суми – 2020

DOI: <http://www.doi.org/10.21272/legalhorizons.2020.i22.p35>

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПОТОЧНІ ДОСЯГНЕННЯ, ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ МІНІСТЕРСТВА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ¹

*Миргород-Карпова Валерія Валеріївна,
кандидат юридичних наук,
викладач кафедри адміністративного, господарського
права та фінансово-економічної безпеки,
Навчально-науковий інститут права,
Сумський державний університет*

*Шевцов Ярослав Андрійович,
Навчально-науковий інститут права
Сумський державний університет*

Протягом останніх 10 років, в Україні тривають дуже активні реформаторські процеси. Зміни відбуваються в усіх сферах, які є у державному віданні, методи та засоби реформ найрізноманітніші. Підставою для таких процесів є необхідність вирішення великої кількості соціальних, політичних та економічних проблем, в тому числі, в рамках державного спрямування до європейської інтеграції. Крім того, останнім часом, це особливо актуальне питання, враховуючи явні проблеми в різних галузях та наявність певних можливостей для їх вирішення.

Основні напрямки реформування сьогодні стосуються сфери публічного адміністрування, як однієї із найважливіших, безпосередньо пов'язаної з іншими сферами і такої, що містить велику кількість проблем організації та функціонування. Одним із головних методів, таким що відповідає сучасним вимогам, обрано діджиталізацію публічної адміністрації – впровадження цифрових технологій в процеси державного управління, надання державних послуг та контролю. Таким чином, в Україні виник напрямок державного управління, який має назву «Електронне урядування» або «Е-уряд». Дане «нововведення» є досить неоднозначним, адже охоплює дуже широке коло суспільних відносин, передбачає велику кількість змін, але при цьому не має системності та чіткості заходів, відповідно до чого, ефективність змін нижча, ніж очікується. Крім того, в процесі реформування виникли нові проблеми, обумовлені неправильним підходом до його реалізації. При цьому, світова практика Е-урядування налічує значну кількість прикладів успішного впровадження цифрових технологій у сферу державного управління. Можна стверджувати, що правильним рішенням було б використати найуспішніші рішення інших держав, які вже завершили етап переходу до систем Е-урядування. Отже, існує реальна проблема, яка потребує вирішення якнайшвидше.

Ключові слова: Е-уряд, електронне урядування, реформа, діджиталізація, державне управління.

Myrgorod-Karpova V.V., Shevtsov Y. A. E-government in Ukraine: current achievements, reform issues and activities of the Ministry of digital transformation of Ukraine. Over the past 10 years, Ukraine has been undergoing very active reform processes. Changes are taking place in all areas that are under state control, and the methods and means of reform are very diverse. The basis for such processes is the need to solve a large number of social, political and economic problems, including

¹ Робота виконана в рамках проекту № 55.16-01.18/20.3П (0118U003582)

within the framework of the state direction in European integration. In addition, this is a particularly relevant issue recently, given the obvious problems in various industries and the availability of certain opportunities to solve them.

The main areas of reform today concern the sphere of public administration, as one of the most important, directly related to other areas and containing a large number of problems of organization and functioning. One of the main methods that meets modern requirements is the digitalization of public administration – the introduction of digital technologies in the processes of public administration, public obedience and control. Thus, in Ukraine there was a direction of public administration, which is called "Electronic government" or "E-government". This "innovation" is quite ambiguous, because it covers a very wide range of public relations, provides for a large number of changes, but it does not have a systematic and clear measures, according to which, the effectiveness of changes is lower than expected. In addition, new problems arose in the reform process due to the wrong approach to its implementation. At the same time, the world practice of E-uryaduvannya has a significant number of examples of successful implementation of digital technologies in the sphere of public administration. It can be argued that the correct solution would be to use the successful solutions of other States that have already completed the transition to the E-government system. So, there is a real problem that needs to be solved as quickly as possible.

Keywords: E-government, Electronic governance, reform, digitalization, public administration.

Постановка проблеми. Українська держава активно впроваджує технологічні інновації в усі сфери державного відання. Електронне урядування є дуже важливим етапом на шляху України до європейської інтеграції. Вже 10 років відбувається реформа, яка однак через велику кількість внутрішніх проблем не перенесла бажаних результатів. Діяльність «новоствореного» міністерства також не забезпечила належного проведення реформи, через що, необхідно визначити які існують проблеми та комплексно підійти до їх вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дана тема дуже широко опрацьовується у науково-практичному середовищі. Значна кількість робіт присвячується висвітленню проблем даної теми. Особливо хотілося б виділити роботи Чукута С. А. та Похило І. Д., які приділяють увагу загальному розвитку питання Е-уряду та безпосередньо проблемам його реалізації в Україні.

Метою статті є висвітлення проблем реформи Е-урядування, які виникли протягом 10 років її реалізації, а також, пошук шляхів вирішення цих проблем, орієнтуючись на успішний досвід зарубіжних країн.

Виклад основного матеріалу. Неправильний підхід до реалізації реформи можна прослідкувати від самого її початку, на етапі формування концепції Е-уряду. Наразі, дана концепція міститься в Розпорядженні Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні» від 20 вересня 2017 року, яка в свою чергу основана попередній концепції, визначеній таким же Розпорядженням КМУ від 13 грудня 2010 року. Зі

змісту концепції можна бачити загальну позицію уряду щодо власного майбутнього. Наразі, основною метою концепції визначено виконання комплексних заходів щодо вдосконалення публічних послуг, розвитку зв'язку держави та суспільства, модернізації державного управління за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, а також управління розвитком електронного урядування. Метою попередньої концепції було досягнення європейського рівня діяльності державних органів в рамках програми економічних реформ. Концепція визначила ряд принципів реформи, серед яких основними є: цифровий за замовчуванням (електронна форму реалізації як пріоритетна, планування та реалізацію будь-якої реформи, проекту чи завдання – із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій); одноразове введення інформації (збереження інформації в системі, з дотриманням вимог захисту інформації та персональних даних); сумісність за замовчуванням (єдині стандарти та сумісність органів державної влади в контексті реформи); доступність та залучення громадян; відкритість та прозорість; довіра та безпека. Орієнтуючись на сучасні умови в державі, було обрано трансформаційний шлях розвитку, який має революційний характер та акцентується на посиленні функціональних можливостей електронного урядування та зниженні витрат органів влади на реалізацію владних повноважень через застосування сучасних інноваційних підходів та технологій (Інтернету, хмарної інфраструктури, Blockchain, Mobile ID, shareding economy, Big Data), нормативно-правового врегулювання визначених принципів, а також застосування перспективних

форм організації виконання завдань і проектів розвитку електронного урядування, зокрема публічно-приватного партнерства. Результатами реалізації концепції має стати підвищення ефективності роботи органів державної влади і досягнення якісно нового рівня управління державою відповідно до європейських стандартів [1, 2, 13, 21].

На практиці, реалізація концепції, запланованої до 2020 року не принесла бажаних результатів, більше того є підстави вважати її контрпродуктивною. Про такі незадовільні висновки свідчать дослідження ООН. Так, затверджуючи концепцію 2017 року, КМУ говорив про відставання України від світових темпів розвитку електронного урядування та необхідність удосконалення державної політики у даній сфері, посиляючись на результати дослідження ООН (United Nations E-government Survey 2016) щодо розвитку електронного урядування (E-Government Development Index), згідно з якими, Україна посіла 62 місце серед 193 країн. Згідно з результатами останнього дослідження ООН 2018 року, Україна вже на 82 місці. Також, об'єктивно оцінюючи нинішній стан питання, можна бачити, що і половина концепції наразі не реалізована, навіть щодо частини принципів, і це на момент, коли строки добігають до кінця. Наразі існує лише кілька значущих досягнень, які при цьому не відповідають ресурсним затратам. Під час переходу до концепції 2017 року, попередня концепція, направлена на утворення основи для реалізації Е-урядування в Україні, була виконана лише частково, при цьому, основний базис – нормативний і технічний, так і не було сформовано. Загальне становище Е-уряду в Україні, на даний момент, можна охарактеризувати як «експеримент на рівні держави», експеримент досить вартісний і недоцільний, враховуючи всю серйозність питання [2, 8, 13].

Наразі, можна визначити кілька досягнень реалізації концепції Е-уряду. Одним з них є створення Міністерства (далі – МЦТ) та Комітету цифрової трансформації України. Щодо другого, то основна діяльність Комітету – це правове забезпечення діяльності Міністерства. МЦТ в свою чергу є унікальним державним органом, так як наділений спеціальними повноваженнями щодо реалізації концепції Е-уряду та відповідно має досить специфічну компетенцію. Якщо дослідити положення про МЦТ, то можна бачити, що спеціальні повноваження, надані новому Міністерству, якраз таки направлені на утворення певної системності реформи, тобто, орган повинен був стати центральним, в системі реалізації концепції Е-уряду. На практиці таких змін не

відбулося. Не дивлячись на широку компетенцію МЦТ, його діяльність звужилася до кількох основних напрямків. Наразі МЦТ визначило такі цілі своєї діяльності: перевести 100% публічних послуг громадянам та бізнесу в онлайн-доступ; забезпечити 95% транспортної інфраструктури, населених пунктів та їхніх соціальні об'єктів доступом до високошвидкісного інтернету; залучити 6 млн. Українців до програми розвитку цифрових навичок; збільшити долю інформаційних технологій в ВВП держави до 10%. Такі досягнення заплановано до 2024 року. План Міністерства на поточний рік передбачає часткову реалізацію кожного завдання протягом року, при цьому визначає кілька додаткових завдань, що однак не направлено на забезпечення системності. Головним проектом МЦТ наразі є ІТ-компанії Міністерства – «Дія» [4, 5, 6, 11, 12, 16, 19].

Проект «Дія» – це онлайн-сервіс державних послуг, мобільний додаток з електронними документами та даними про осіб з реєстрів, а також портал допомоги малому та середньому бізнесу. За планом проекту, центри надання адміністративних послуг у майбутньому перетворяться на нецифрові центри «Дії». Наразі, в рамках проекту реалізуються елементи концепції, затвердженої ще в 2010 році. Основна діяльність МЦТ відбувається саме в рамках «Дії» і спрямована на переведення державних послуг в електронний вигляд, створення відповідних сервісів, особистих цифрових кабінетів громадян з усіма зазначеними функціями – diia.gov.ua. Створення «Дії» обійшлося Україні в 25580000 гривень, стільки витратили на розробку і введення в дію проекту. Наразі, розробка і модернізація проекту триває, МЦТ отримало на свою діяльність в 2020 році 120 млн. гривень, а крім того, згідно з новою Програмою підтримки електронного урядування та цифрової економіки в Україні, Міністерство отримує 25 млн. євро міжнародної технічної допомоги, які вже заплановано витратити на виконання плану до 2024 року і на модернізацію «Дії». При цьому, підтримка діяльності МЦТ з не державних джерел це значна складова його діяльності, адже країни партнери інвестують в Україну, з розрахунком на подальшу співпрацю, переважно спонсорами є проекти, діяльність яких зосереджена на боротьбі з корупцією, таким чином, на реалізацію мобільного додатку «Дії» не витратили "жодної копійки" з державного бюджету [5, 7, 9, 10, 15, 16].

Такі значні вливання коштів мабуть обумовлені великою результативністю проекту, але ж ні. Те чим займається наразі МЦТ – це просто дублювання попередньої діяльності Державного агентства з питань електронного урядування

України (далі – Агентство). Міністерство, як центральний орган в системі Е-урядування не продовжило розробку попередників, а фактично почало все спочатку вже в котрий раз [5, 7, 10, 14, 19, 20].

Протягом 2016 – 2018 років, Агентство, сумісно з Міністерством економічного розвитку перевели в онлайн понад 120 державних послуг для громадян та бізнесу. З'явилося багато нових можливостей для громадян отримати онлайн витяги з реєстрів, довідки, ліцензії та сертифікати. З'явився електронний кабінет платника податків та водія. Все це діє наразі і повністю доступно на офіційному урядовому веб-порталі, як це і передбачає концепція. Дуже важливим в рамках реформи стало введення електронного підпису, який активно використовується і є базовим елементом в системі Е-урядування [6, 10, 14].

Крім того, Агентство займалося і питаннями вдосконалення електронної взаємодії та електронного документообігу органів державної влади. На основі естонської платформи обміну даними X-ROAD було розроблено базову інформаційно-телекомунікаційну інфраструктуру електронного урядування, система отримала назву «Трембіта» і головне її призначення забезпечити функціональний зв'язок між органами державної влади та місцевого самоврядування. У травні 2019 року, завдяки системі, було налаштовано перший автоматизований обмін даними між Національною службою здоров'я України та Державною службою України з питань лікарських засобів та контролю за наркотиками. Наразі ведуться роботи над забезпеченням зв'язку Міністерства юстиції з Пенсійним фондом. Крім того, тривають роботи з технічної трансформації деяких адміністративних процесів та посилення загального технічного забезпечення державних органів та органів місцевого самоврядування [6, 10, 19, 20].

На проміжному етапі діяльності Агентства, у 2017 році, витрати на реалізацію концепції Е-урядування та Національною програми інформатизації (в рамках концепції) склали близько 112 млн. гривень, при цьому 21 мільйон витратили на розвиток системи електронного управління. Всього до системи, протягом року, планувалося підключити близько ста органів виконавчої влади та обласних державних адміністрацій. Крім того, на утримання інформаційних ресурсів та технічну підтримку єдиного порталу органів влади витратили 300000 гривень. Фактично, більшість з процесів, які сьогодні активно розвиваються, масово рекламуються та просуваються у суспільстві не є новими, а дублюють попередні досягнення реалізації концепції, а крім того, більшість з них

працює в «тестовому» режимі через що вони містять функціональні недоліки [3, 6, 10, 22].

Проблема дублювання існує протягом всієї реформи. В 2016 році, Агентство разом з експертами проекту USAID/UK aid «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах/TAPAS» провели дослідження державних реєстрів. Результати показали, що в Україні є близько 350 державних реєстрів, які не пов'язані між собою. Крім того, деякі з них дублюють до 80% інформації, а також містять помилки та не містять єдиних стандартів оформлення і функціонування. Перспективним шляхом вирішення проблеми, відповідно до концепції, стала необхідність розробки єдиних стандартів до організації реєстрів, з подальшим з подальшою реєстрацією і синхронізацією даних на єдиному веб-порталі. Наразі, такі заходи не проведені, відповідно результатів немає. Однак, навпроти відбувається дублювання всієї системи Е-уряду: створення однакових ресурсів, множинність однакових сервісів, невиконання необхідних заходів з упорядкування та оптимізації системи [6, 5, 10].

Отже, МЦТ крім того, що діє в надто малих масштабах по відношенню до власної компетенції, ще і намагається переробити попередні досягнення Агентства, при цьому ігноруючи велику кількість питань щодо модернізації управлінських процесів та інших, визначених концепцією напрямків реалізації електронного урядування. Крім того, неправильний підхід до реалізації власних повноважень призвів до нових проблем, викликаних прямим порушенням принципів, визначених концепцією Е-урядування. Стаття розходів при цьому зростає, результативність падає, а в перспективі не передбачено змін у найближчому майбутньому. Темпи реформи в рази повільніші, ніж це передбачено концепцією. Вчинені заходи не дають бажаних результатів. Попри зростання витрат, результативність стабільно низька. А вся річ у неправильному підході до реалізації концепції. Від самого початку реформи відбувається порушення базових принципів та відступ від основної концепції. Обумовлено це відсутністю чіткого плану реформи. Не зважаючи на перспективність і важливість даного напрямку, фактично відсутня система і механізм впровадження змін. Відповідно, досі не сформований базис реформи [4, 10, 12].

Причин у даної проблеми кілька і основна – це недоліки в концепції. Концепція 2017 року, на відміну від 2010 більш стиснута до загальних положень про Е-уряд. Не дивлячись на наявність необхідних принципів, концепція не містить елементарного поділу на етапи, як це було в 2010 році. Крім того, в самій концепції немає чіткої

розстановки пріоритетів, що і стало причиною надмірної розгалуженості та несистемності реформи. Тут же, виникає проблема слабкої нормативної бази питання, ресурсне забезпечення відбувається нерівномірно, а контролю за його реалізацією фактично немає [1, 2].

Можна узагальнити вищенаведені проблеми у висновку, про те, що наразі, Е-уряд України у не найкращому становищі через загальну помилкову політику реформи, що в свою чергу тягне необхідність комплексного вирішення цілого ряду проблем, для забезпечення бажаного результату. До того ж, наразі, якщо загалом проаналізувати ситуацію, є і така можливість, і необхідні ресурси, які тільки треба правильно використати. Щодо правильності, доцільно було б скористатися успішним досвідом іншої країни, приміром США, рівень Е-уряду яких, відповідно до E-Government Development Index 2018 визначений як дуже високий, а сама країна посіла 11 місце в рейтингу. При цьому варто враховувати особливості територіального устрою США, велику кількість галузей інфраструктури тощо, що на практиці значно мало б ускладнити впровадження системи електронного урядування, а отже, якщо Американський досвід такий успішний, їхня система та підхід дійсно мають бути передовими і такими що здатні забезпечити успішність реформи [8, 17].

Крім того, між Україною та США вже є досвід співпраці в даному напрямку, у вересні 2018 року, делегація фахівців з електронного урядування, до якої входили представники Кабміну, Держспецзв'язку та Агентства з питань електронного урядування України, відвідала США, в рамках проекту «Навчальні програми професійного зростання», фінансованого Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), з метою вивчення досвіду американців у сфері електронного урядування та визначення найбільш ефективних та навпроти неефективних методів з метою підвищення рівня вітчизняної політики Е-уряду. Як результат, вже тоді українські фахівці змогли визначити кращі варіанти для застосування в Україні, чого на практиці нажалі так і не відбулось. Нажалі, тому, що розглянувши американську систему можна зрозуміти, чому вона настільки успішна. При цьому, отриманий 2 роки тому досвід чудово можна і потрібно застосовувати сьогодні [17].

Через особливості державного та територіального устрою США, українські фахівці вивчали досвід американців як на федеральному рівні, так і на рівні окремих штатів, округів і міст. Досвід, який здобули наші фахівці був отриманий на зустрічах з представниками федеральних

агентств, які займаються розвитком електронного урядування [17].

Основи американської системи були вивчені під час зустрічі зі співробітниками Technology Transformation Services та підрозділом цієї організації 18f. Вони були американськими аналогами, на той час основного в сфері Е-уряду органу, Агентства з питань електронного урядування України. Дані організації займаються створенням та підтримкою проектів інформатизації в системі органів федеральної влади, виконують консультативні функції у сфері електронного урядування, а також приймають участь у створенні прототипів та макетів інформаційних систем в інших державних органах [3, 17, 18].

Американська Національна академія публічного адміністрування – National academy of public administration, має значний досвід роботи в державних структурах і її члени надають допомогу в реалізації великих проектів, переважно у сфері інформаційно-комунікаційних технологій уряду [17, 18].

Найцікавішою виявилась організація US Digital Service, яка є внутрішньою ІТ-команда американського федерального уряду. Вона підпорядкована безпосередньо офісу президента, і наділена спеціальними повноваженнями для самостійної діяльності та реалізації проектів інформатизації в органах федеральної влади. Команда складається із 140 чоловік – програмістів, і наразі займається великою кількістю проектів. Члени команди називають себе «e-gov-спецпризначенці федерального уряду США», адже їх робота не зводиться до віддаленого програмування в офісі тощо, вони оперативно виїжджають до державних органів по всій країні та створюють проекти на місці. Тобто вся система складається з локальних – місцевих центрів, а окремі питання з діджиталізації на місцях також вирішуються в індивідуальному порядку, проекти реалізуються поступово і рівномірно по всій території США. Навіть вітчизняні фахівці визнали, що професійна команда ІТ-фахівців для створення проектів Е-урядування може бути корисною та правильною для застосування в Україні. Однак, наразі, хоча до складу МЦТ і увійшли люди з відповідною технічною освітою, інших нововведень у відповідному напрямку не відбулось [17, 18].

Крім того, досвід США у сфері електронного управління на рівні штатів, округів, міст теж був продемонстрований нашим фахівцям як ефективна система. Приміром, у Балтиморі штату Меріленд, в офісі мера працює команда оцінювання ефективності департаментів мерії на основі даних. Це також група айтшників, яка займається

збиранням та опрацюванням даних щодо якості реагування середньої швидкості на екстрені ситуації поліцейського та пожежного департаменту, роботи комунальних служб, безпеки. На основі цієї інформації приймаються оперативні зважені рішення щодо оцінювання роботи служб чи конкретних посадовців. Така функція по суті автоматизовані, що гарантує постійну звітність та прозорість діяльності органів влади. Крім того, такий досвід створення спеціалізованих електронних систем для забезпечення управлінських функцій не єдиний і значно поширений в у США [17, 18].

Важливо відмітити, що в США, система електронного урядування реалізується поступово і рівномірно, причому, це стосується як територіального так і організаційно-функціонального устрою реформи, через що основні її категорії, такі як електронне управління та цифрові послуги функціонують на однаково високому рівні, а їх якість відповідає всім вимогам. Крім того, можна відмітити, що наразі в США приділяється особлива увага: електронній торгівлі між державними організаціями та міністерствами, конкурсним електронним аукціонами товарів та послуг для задоволення державних потреб; збільшенню кількості електронних послуг; посиленню доступу населення до урядової інформації; використанню смарт-карт, в тому числі у федеральному уряді; вирішенню різноманітних державних завдань через електронні системи; застосуванню технологій в медицині і сфері охорони здоров'я [17, 18].

Дуже великий «прорив» Е-уряду США полягає у розвиненій системі електронного управління, тобто, державні органи, за допомогою цифрових технологій та сервісі виконують та реалізують свої функції. Приміром, за допомогою системи Е-урядування державні органи США виконують деякі управлінські функції, взаємодіють між собою, забезпечують прозорість діяльності тощо [17, 18].

Крім того, в США існує велика кількість цифрових сервісів, електронних урядових ресурсів, приміром, Comlink і Open Meeting тощо, однак, вони не дублюються, а також, створені та функціонують відповідно до найвищих стандартів [17, 18].

Таким чином, можна дійти висновку, що уряд США у сфері інформаційно-комунікаційних технологій зацікавлений у забезпеченні зручностей для громадян щодо взаємодії з державними органами; він бере на себе роль лідера в діджиталізації економіки, у тому числі щодо розвитку електронної комерції; займається реорганізацією своєї роботи в межах національної

ініціативи щодо зміцнення контролю за своєю діяльністю з боку громадян, посилення демократії; загалом якісно реалізовує політику Е-урядування [17, 18].

Важливо відмітити, що велике значення для такого успіху має якісне законодавство, адже питання Е-уряду в США врегульоване великою кількістю нормативних актів, в тому числі окремими законами [17, 18].

Відповідно, беручи до уваги досвід США та вітчизняне становище питання, можна визначити, які саме зміни необхідні Українській політиці реформи електронного урядування [17, 18].

Преш за все, відповідно до Американської системи, а також вітчизняної практики діяльності центральних органів виконавчої влади необхідно повністю змінити регламент роботи Міністерства цифрової трансформації України.

Річ у тому, що зараз, міністерство, будучи центральним органом не розвиває підпорядковану йому систему по всій країні, а централізовано, окремими діями реалізує власні проекти, які попри значне забезпечення не можуть задовольнити всіх вимог політики Е-урядування. Таким чином виникає необхідність створити систему державних органів, діяльність якої буде направлена на організацію та забезпечення функціонування системи електронного урядування. Це повинна бути багаторівнева, територіально-рівномірна система з місцевими центрами у містах та областях, яка при повному функціонуванні зможе повністю забезпечити реалізацію всієї політики реформи.

Крім того МЦТ, як найголовніший орган в даній сфері повинно нарешті виконати попередню програму з розвитку інформаційної інфраструктури, що з новою галузевою системою буде зробити досить просто. А крім того необхідно нарешті централізувати електронні урядові ресурси і послуги.

Політика міністерства нарешті повинна перестати ігнорувати багатоплановість реформи і окрім електронних державних послуг нарешті забезпечити трансформаційні процеси в сфері електронного управління, за американським аналогом. До того ж, особливо актуальним в рамках сучасності було б нарешті створити розвинений державний сектор Е-комерції. Тут же, доцільно залучити до роботи на різних рівнях органів Е-урядування на місцях ІТ-спеціалістів. Це чудова можливість забезпечити високу якість змін, адже як показує досвід США, якщо надати професіоналам необхідних повноважень, система дуже швидко запрацює. А крім того, це є особливо актуально в рамках нинішньої міграційної ситуації, коли вітчизняні фахівці виїжджають працювати за кордон через нестачу робочих місць та перспектив.

Якщо брати до уваги економічний аспект питання, то навіть без розрахунків, на перспективу, можна встановити, що такі зміни будуть більш коштовні за нинішні витрати на роботу МЦТ, однак також слід враховувати, що більша частина фінансування наразі іде не з державного бюджету, а із зовнішніх джерел, отже доцільно і раціонально буде збільшити бюджетні надходження, враховуючи очікувані результати.

Центральним виступає питання законодавства. Наразі реформа врегульована окремими нормативними актами, які часто за змістом не відповідають один одному та загальній меті, а при цьому нормативною основою є концепція, яка по суті навіть не має юридичної сили. Отже, реформа, а особливо нова діяльність МЦТ повинна бути чітко врегульована законодавством з урахуванням концепції, і повинна включати нормативно-визначені обов'язки діяти правильно.

І говорячи про основу законодавства, з урахуванням того, що строк дії нинішньої

концепції добігає кінця, а фактично прострочений з урахуванням низької результативності, необхідно розробити нову концепцію, яка включала б отриманий зарубіжний досвід, та встановлювала раціональну політику держави щодо електронного урядування, з урахуванням МЦТ як центрального і важливого органу, який має необхідний ресурс для реалізації нового Е-уряду України [2].

Отже, можна зробити висновок, про те, що якісна система електронного урядування це показник розвиненої європейської країни, а враховуючи всі переваги такої системи, можна вважати що вона є необхідною для впровадження на вітчизняному просторі. Враховуючи що це питання вже 10 років як безуспішно реалізується, необхідно зробити певні висновки та кардинально змінити політику держави в цьому напрямку, що принесе бажані результати, а на додаток наблизить Україну до європейських стандартів державного устрою та наблизить нашу державу до світової тенденції Е-демократії.

Література:

1. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 р. № 2250-р. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-p> (дата звернення: 28.04.2020).
2. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p#n14> (дата звернення: 28.04.2020).
3. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 №74/98-ВР. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-vr> (дата звернення: 28.04.2020).
4. Питання Міністерства цифрової трансформації : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 856. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-p> (дата звернення: 28.04.2020).
5. Діджиталізація: в Україні запрацювала національна система е-урядування. Еспресо. URL: https://espreso.tv/news/2019/05/27/didzhytalizaciya_v_ukrayini_zapracuyovala_nacionalna_systema_e_uryaduvannya (дата звернення: 28.04.2020).
6. Держава в смартфоні вже працює, – Володимир Гройсман. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/derzhava-v-smartfoni-vzhe-pracyuye-volodimir-grojsman> (дата звернення: 28.04.2020).
7. 25 млн: скільки витратили на створення додатка «Дія». Finance.ua. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/465493/25-mln-skilky-vytratyly-na-stvorennya-dodatka-diya> (дата звернення: 28.04.2020).
8. Рейтинг електронного правительства ООН. Tadviser. URL: http://www.tadviser.ru/index.php/Статья:Рейтинг_електронного_правительства_ООН (дата звернення: 28.04.2020).
9. Оборона, медицина, освіта: скільки грошей отримують міністерства у 2020 році. Obozrevatel. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/economics/vitrati-na-ministerstva-derzhbyudzheta-2020.htm?obozrevatelmode=mobile> (дата звернення: 28.04.2020).
10. Е-країна: коли українська держава опиниться в смартфоні. Hromadske. URL: <https://hromadske.ua/posts/e-krayina-koli-ukrayinska-derzhava-opinitsya-v-smartfoni> (дата звернення: 28.04.2020).

11. «Дія» Цифрова держава : офіційний веб-портал. URL: <https://plan2.diia.gov.ua/> (дата звернення: 28.04.2020).
12. Міністерство та Комітет цифрової трансформації України : офіційний веб-портал. URL: <https://thedigital.gov.ua/> (дата звернення: 28.04.2020).
13. Електронне урядування: проблеми, пріоритети, завдання. Держслужбовець Березень, 2018/№ 3. IFactor. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ds/2018/march/issue-3/article-34920.html> (дата звернення: 28.04.2020).
14. Беленко А. Електронне врядування в Україні: потреби та перспективи. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/34739/1/Belenko.pdf;jsessionid=350ECD507F98E4A10824B8777CE96701> (дата звернення: 28.04.2020).
15. Федоров розповів, на що витратять €25 мільйонів від Євросоюзу. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2874307-fedorov-rozpoviv-na-so-vitratat-25-miljoniv-vid-evrosouzu.html> (дата звернення: 28.04.2020).
16. США і Британія дають \$19 мільйонів на е-урядування в Україні. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2122276-ssa-i-britania-daut-19-miljoniv-na-euraduvanna-v-ukraini.html> (дата звернення: 28.04.2020).
17. Що з досвіду США в е-урядуванні можна застосувати в Україні? Державне агентство з питань електронного урядування України. URL: <https://old.e.gov.ua/content/shcho-z-dosvidu-ssha-v-e-uryaduvanni-mozhna-zastosuvaty-v-ukrayini> (дата звернення: 28.04.2020).
18. Демкова М. С. Міжнародні стандарти та зарубіжний досвід впровадження технологій е-урядування. Портал знань. <http://www.znannya.org/?view=e-government-experience> (дата звернення: 28.04.2020).
19. Чукут С. А., Кукарін О. Б. Інформаційна політика та електронне урядування. URL: https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/Opornij-konspekt-lektsij_Informatsijna-politika-ta-elektronne-uryaduvannya_CNukut_Kukarin.pdf (дата звернення: 28.04.2020).
20. Похило І. Д. Світовий досвід впровадження е-урядування. URL: <https://bitly.su/QmPT> (дата звернення: 28.04.2020).
21. Чукут С. А. Тенденції та проблеми впровадження електронного урядування в Україні. URL: https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/Tezi_Tendentsiyi-ta-problemi-vprovadzheniya-elektronnoho-uryaduvannya.pdf (дата звернення: 28.04.2020).
22. Скільки українці витрачають на утримання Кабміну. 0332ua. URL: <https://www.0332.ua/news/1865775/skilki-ukrainci-vitracaut-na-utrimanna-kabminu> (дата звернення: 28.04.2020).